

JOSEP
BAUCELLS
I PEPITA
JORBA

1^r
CURS

LLENGUATGE MUSICAL
GRAU PROFESSIONAL

EL MEU LLIBRE DE MÚSICA IRENEU SEGARRA

Primera edició, octubre de 2018
© Josep Baucells Colom i Pepita Jorba
Planell, 2018, pel text
© Francisco Torres Linhart, 2018, pels dibuixos
Disseny i maquetació: Blanca Hernández

La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Ausiàs Marc, 92-98, 08013 Barcelona
ISBN: 978-84-9883-919-7
Dipòsit legal: B. 22.759-2018
Limpergraf. c. Mogoda, 29-31
08291 Barberà del Vallès

Aquest llibre ha estat pensat, produït i confeccionat a Catalunya. Fent-ho així, promovem els nostres autors, ajudem a crear i mantenir llocs de treball a les nostres indústries gràfiques i estalviem transports i les consegüents emissions de CO₂.

índex

4	presentació
7	quadre de continguts
8	orientacions
11	unitat 1
19	unitat 2
29	unitat 3
37	unitat 4
45	unitat 5
53	unitat 6
63	unitat 7
71	unitat 8
81	unitat 9
93	annex d'anàlisi auditiva

Presentem una nova edició del llibre de 1r curs de grau professional amb l'objectiu que sigui una eina de treball útil i interessant en el camí d'aprenentatge del llenguatge musical, i l'hem fet tenint en compte que es pugui adaptar als plans d'estudi actuals.

Hem distribuït els continguts en nou unitats de treball perquè es puguin programar i distribuir les tasques per a un curs escolar. Tot i així, el tipus de treball permet que el professorat en fixi l'ordre, la dedicació i el grau d'aprofundiment segons el nivell i la resposta de l'alumnat.

Volem remarcar que el contingut ha estat inspirat en els materials dels llibres *El meu llibre de música*, del P. Ireneu Segarra.

Cada una de les nou unitats de treball conté diferents apartats: obra de començament d'unitat de treball, que gira al voltant d'una tonalitat per treballar, exercicis d'entonació, de ritme, de lectura musical, de lectura a primera vista i, en algunes unitats, un treball d'anàlisi auditiva.

Els continguts de cada unitat estan presentats de manera gradual, però no s'exclou que es puguin ampliar amb altres continguts de més complexitat que puguin presentar-se en les obres que es treballin, sempre a criteri del professorat. També recomanem afegir tot el treball de creació i d'improvisació que es trobi oportú segons el nivell i les característiques de l'alumnat.

Es pot observar que en aquesta nova edició hi hem incorporat diversitat de propostes metodològiques per als diferents exercicis i, també, orientacions didàctiques de caràcter general per als diferents apartats. El professorat les pot utilitzar, afegir o variar segons el seu criteri.

Entenem que és molt important partir d'una observació auditiva de la música, i per aquest motiu el treball d'anàlisi pretén reforçar aquesta capacitat, descobrir la particularitat de cada element o procediment que es treballi i sentir-ne la funció dins el context de la música.

JOSEP BAUCCELLS I PEPITA JORBA

quadre de continguts

UNITAT	LECTURA MUSICAL			
	MELODIA	RITME	COMPASSOS	ANÀLISI AUDITIVA
1	Tonalitats: Fa Major, Re menor, Do Major, La menor, Mi menor (*), Re Major	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4, 3/8	
2	Tonalitats: Do Major, La menor, Sol Major, Mi menor, Re Major (*)	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8	Polonaise en Re menor del <i>Llibre d'Anna Magdalena Bach</i>
		Valor Mínim 	2/2	
3	Tonalitats: Re menor, La menor, Re Major, Si menor (*)	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4, 2/8, 3/8, 6/8	
		Valor Mínim 	2/2	
4	Tonalitats: Si \flat Major (*), Sol menor, Mi menor L'interval de 7a Canvi de mode	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4, 3/8	Andante grazioso de W. A. Mozart (<i>Sonatines vieneses</i>)
		Valor Mínim 	6/8, 9/8, 12/8	
5	Tonalitats: Sol menor (*), Re menor, Sol Major, Mi menor	Valor Mínim 	2/2	
6	Tonalitats: Fa Major, Sol Major, Re Major, La Major (*) L'interval de 5a disminuïda	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4	Minuet del <i>Llibre d'Anna Magdalena Bach</i>
		Valor Mínim 	6/8, 9/8, 12/8	
7	Tonalitats: Fa Major, Re menor, Fa # menor (*) L'interval de 4a augmentada	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4, 2/8, 3/8 6/8	
			2/2, 3/2, 4/2	
8	Tonalitats: Mi \flat Major (*), La Major	Valor Mínim 	2/4, 3/4, 4/4, 3/8 6/8, 6/4, 9/4	Rondó en Re Major de W. A. Mozart (<i>Sonatines vieneses</i>)
			Valor Mínim 	
9	Tonalitats: Do menor, Sol menor (*)	Valor Mínim 	2/4, 4/4, 3/8, 6/8, 9/8	
			Valor Mínim 	

(*) Tonalitat de treball

Melodia/tonalitat:

Els autors presentem aquest treball amb l'objectiu de consolidar les tonalitats i modalitats fins a armadures amb tres alteracions. Està volgutament pensat i dissenyat per tal que l'alumnat aprofundeixi en continguts ja apresos i d'aquesta manera els pugui aplicar i desenvolupar en qualsevol de les tonalitats que s'aniran presentant en futurs treballs.

Presentem una proposta d'exercicis d'entonació que segueixen la tonalitat de la unitat. Recomanem que el professorat organitzi l'ordre de treball més adequat i, també, variï segons els seu criteri les propostes didàctiques que s'hi presenten, en funció de les característiques d'aprenentatge de l'alumnat.

Lectura ritmico / melòdica:

Les lectures que proposem pretenen que l'alumnat practiqui i que en gaudeixi. A més de les propostes didàctiques que s'especifiquen per a cada lectura, recomanem que de manera generalitzada i sistemàtica, i en el grau d'aprofundiment que el professorat cregui oportú, es practiquin les propostes que detallem a continuació:

- Abans de cada lectura, analitzar la tonalitat i cantar sempre l'escala i els acords dels graus principals.
- Efectuar un treball d'interiorització i de memorització de manera sistemàtica.
- En els exercicis a dues o tres veus, practicar l'afinació nota per nota molt lentament.

Lectura rítmica:

Els continguts dels diferents exercicis de lectura rítmica que presentem, pretenen que l'alumnat adquireixi el sentit del ritme, del repartiment i de l'estructura rítmica segons els diferents compassos i que, de manera autònoma, en pugui resoldre la interpretació.

Tots els exercicis contenen una sèrie de propostes didàctiques i recomanem que, a més de les que es detallen, es tinguin en compte aquestes recomanacions de caràcter general i que el professorat les apliqui en funció del grau d'aprofundiment que cregui convenient.

- Segons la complexitat de l'exercici, caldrà treballar-lo amb subdivisió del temps i després sense subdivisió.
- Practicar els exercicis marcant la pulsació i també el compàs.
- Els exercicis de polirítmia, practicar-los a dues mans, dues veus i també fent grups.
- Efectuar un treball d'interiorització i de memorització de manera sistemàtica.

Lectura a vista:

Com a novetat amb relació a anteriors publicacions, oferim uns exercicis de lectura a vista per a ser treballats en cada unitat. Aquestes lectures estan pensades per a fer-ne una interpretació tal com es demana a cada exercici i sense estudi previ. El nivell de dificultat és volgudament senzill amb relació a altres exercicis de la unitat, i el seu objectiu és que l'alumnat s'entreni en aquest tipus de treball. Proponem que a nivell general se segueixin aquestes orientacions:

- Cantar l'escala corresponent a la tonalitat de la lectura.
- Establir la pulsació abans de començar la lectura.
- Utilitzar el temps que s'indica per a la seva preparació.
- Es pot completar el treball interpretant-la a diferents velocitats.

Anàlisi auditiva:

El treball d'anàlisi que presentem en aquest llibre té com a objectiu principal introduir l'alumnat en els principis més bàsics de l'anàlisi d'una partitura a través del reconeixement auditiu sense necessitat de llegir-la.

El qüestionari està relacionat amb el moviment, el ritme, la melodia, el compàs, la tonalitat, les cadències, l'estructura, la tècnica de composició, la textura i l'estil; volgudament s'ha deixat de banda el coneixement específic del vocabulari analític perquè ja s'aprendrà més endavant.

El tipus de peces ha estat triat expressament tenint en compte la seva llargada. Tot i que demanem una pauta d'interpretació, serà finalment el professorat qui ha de decidir el nombre de vegades que cal interpretar-les per tal d'aconseguir-ne un bon reconeixement.

El treball de cadascuna pot variar segons el ritme de la classe, i recomanem que es dugui a terme en més d'una sessió.

Demanam que no es faci ús de la partitura i que només s'observi quan s'hagi finalitzat tot el treball.

Aquest tipus de treball demana tenir algunes habilitats bàsiques: saber comptar el nombre de compassos, saber com trobar una tonalitat, saber memoritzar fragments melòdics i rítmics, saber determinar les cadències i saber diferenciar els plans sonors.

S'ha pensat en peces pianístiques per una qüestió de facilitat a l'hora d'interpretar-les. Trobareu les partitures a l'Annex.

unitat 1

- ▶ Tonalitats: Fa Major, Re menor, Do Major, La menor, Mi menor (*), Re Major
- ▶ Compassos: 2/4, 3/4, 4/4, 6/8 - Valor mínim
- ▶ Tresets de corxera i síncopes
- ▶ Entonació
- ▶ Lectures: ritmicomelòdica, rítmica i a vista
(*) tonalitat de treball

Dansa

B. Bartók (1881-1945)

Lento

p, dolce

5

pp

mf

10

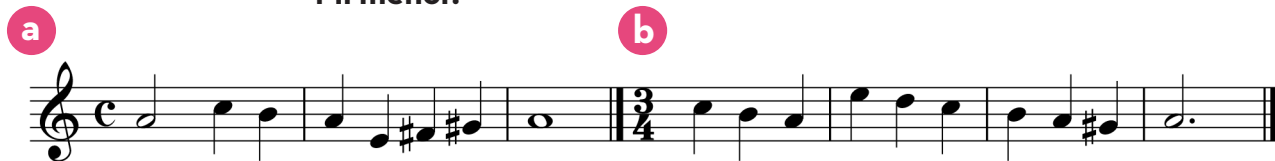
p

15

ENTONACIÓ

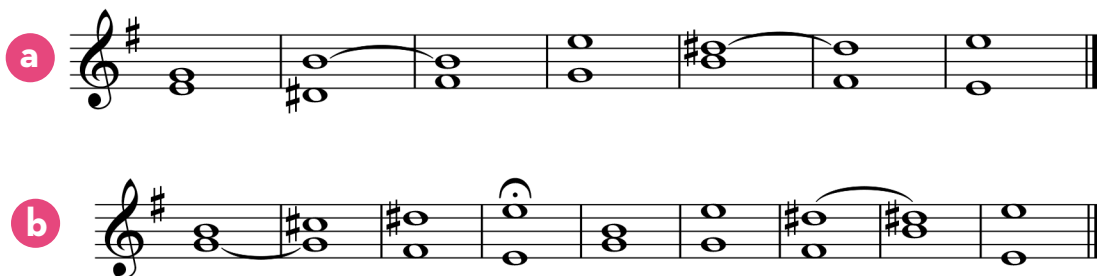
1. Canta aquestes melodies i després transporta-les a la tonalitat de Mi menor.

a **b**

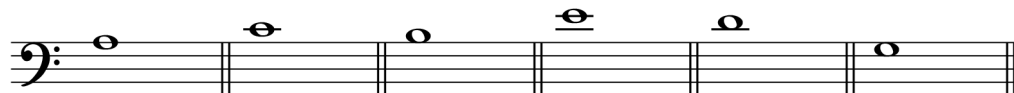

2. Canta la veu aue no toaui el piano i després canteu a dues veus.

a **b**

3. Canta, toca i digues cada vegada més ràpid la 3a menor inferior de les notes següents. Després, fes-ho amb l'interval de 6a menor.

4. Canta aquests intervals i després fes-ne la inversió.

5. Exercici de retenció.

Escolta Escolta Canta Escolta Escolta Canta

LECTURA
RITMICOMELÒDICA

1. Op. 35, núm. 4

R. Schumann (1810-1856)

- ▷ Canta la melodia lentament per grups de 4 compassos.
- ▷ Canta la melodia utilitzant aquests obstinats rítmics:

- ▷ Practica aquests fragments melòdics amb els reguladors d'intensitat.

- ▷ Canta la melodia amb els signes d'expressivitat.
- ▷ Fes propostes de signes d'expressivitat i aplica-les a l'hora d'interpretar la melodia.

2. L. v. Beethoven (1770-1827)

- ▷ Canta cada veu per separat.
- ▷ Memoritza la segona veu.
- ▷ Canta el fragment a dues veus.

ISBN 978-84-9883-919-7

0 4 6 8 7

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

